6 claus per a educar en l'amor romàntic

written by Mireia Barrachina | 22 d'April de 2024

La literatura científica ja ha demostrat els beneficis de l'amor romàntic com a factor protector clau en la prevenció de la violència. Tot i això, persistixen debats que confonen l'amor romàntic amb "els mites de l'amor romàntic", associant-se erròniament amb la violència de gènere. **És important entendre que estos mites no són característiques de l'amor romàntic**. Esta confusió ha tingut efectes negatius en la implementació de programes de prevenció i educació afectivosexual, promovent relacions poc saludables i no segures.

Este article partix d'un estudi científic que fa una revisió de la literatura històrica, oferint 6 claus per a educar en l'amor romàntic sense confusions:

1. L'amor romàntic no és una creació del patriarcat que promou relacions heterosexuals que normalitzen la coerció i la manca de llibertat.

Els textos clàssics més significatius i citats hui sobre l'amor romàntic són els versos d'amor d'una figura fonamental del feminisme fa 26 segles: Safo de Lesbos. Com ella, a la literatura trobem múltiples exemples de dones, com Maria de França i Fanny Mendelssohn, que han creat obres artístiques que celebren este ideal, desafiant la

coerció i la manca de llibertat. **Potser cal reflexionar sobre els referents que utilitzem a l'hora d'analitzar l'ideal d'amor romàntic.** Dialogar amb el nostre alumnat sobre els poemes i els escrits d'estes dones podria ajudar a desenvolupar un concepte més profund, feminista i transformador que els porte a relacions romàntiques —esporàdiques o estables— més lliures i segures.

2. L'amor romàntic no ha sigut creat a les societats occidentals modernes. És un ideal que apareix al llarg de la història en multitud de cultures i llocs del món.

Este concepte no és exclusiu d'una cultura o època, sinó que es troba en diverses cultures al llarg de la història. És un sentiment que ha format part de l'experiència humana durant segles, i s'ha escrit sobre ell múltiples cultures. Per això, **analitzar l'amor romàntic des d'una postura merament occidental és esbiaixat i perjudicial** perquè, a més, en entorns educatius ha sigut costum analitzar este ideal mitjançant el visionat i el comentari de sèries o pel·lícules actuals on es confon l'amor romàntic amb relacions de menyspreu molt violentes. Això pot portar a una confusió greu, que les i els adolescents creguen que l'amor romàntic és violent, traient-los l'oportunitat de somiar amb este amor lliure, profund i sincer que es troba a la literatura de múltiples generacions i llocs.

3. Del privilegi a la passió: l'evolució de l'amor romàntic com a símbol de llibertat.

L'ideal de l'amor romàntic, en les diferents denominacions, ha sigut un anhel universal al llarg de la història, encara que inicialment reservat a l'elit. Durant el Romanticisme, es va democratitzar i va marcar un canvi cultural on el valor personal es va destacar sobre l'estatus social. Investigacions recents revelen el seu vincle amb transformacions socials del segle XVIII, suggerint que la

prosperitat econòmica va alliberar les persones per a triar l'amor per sobre de les pressions socials. Tot i això, davant la llibertat d'elecció, actualment ens trobem davant d'un risc analitzat per estudis científics: la influència del capital depredador en el desenvolupament de relacions tòxiques. El capital i la indústria nocturna exercixen una pressió coercitiva sobre els i les joves, promovent comportaments nocius i perpetuant dinàmiques tòxiques en les relacions. És crucial trencar amb este discurs dominant coercitiu, oferint-los espais de diàleg segurs on recuperen la seua llibertat per a escollir.

4. L'amor romàntic, al contrari del que afirmen els mites, va nàixer per a defensar la llibertat a les relacions afectives i sexuals.

L'amor romàntic ha sigut un aliat poderós en la lluita per la llibertat d'elecció en les relacions afectives i sexuals. En diferents èpoques i cultures, este ideal va desafiar les restriccions imposades per senyors i famílies, permetent a les persones triar per si mateixes les seues parelles. Obres com Butterfly Lovers o Romeu i Julieta reflectixen la seua lluita contra l'opressió. La modernització va comportar més autonomia en l'elecció de parella, afavorint l'amor romàntic com a criteri primordial, transcendint cultures i fronteres. Fins i tot en comunitats històricament marginades, com ara les poblacions negres esclavitzades, l'amor romàntic va representar la llibertat i l'autodeterminació. L'amor romàntic ha sigut i continua sent un aliat poderós per a desafiar les pressions socials i promoure relacions lliures.

5. En l'amor romàntic les dones també són salvadores.

A la narrativa romàntica, el paper de protector i salvador no sempre recau en els homes, desafiant així un mite

arrelat. En obres com “Fidelio” de Beethoven i “Fuenteovejuna” de Lope de Vega, les dones prenen el lideratge en la lluita per la justícia i la llibertat, desafiant els rols de gènere tradicionals. Fins i tot a la literatura asiàtica, es troben exemples d’heroïnes femenines. Investigacions sobre violència de gènere destaquen la importància del suport a les víctimes i als qui les donen suport, independentment de si el salvador és un home o una dona, subratllant la importància d’este suport a l’hora que la víctima busque ajuda i la recuperació.

6. L’amor romàntic com a alliberament de relacions forçades i coaccionades.

L’amor romàntic no només ha sigut una força alliberadora en permetre que les persones trien les seues parelles en lloc de sotmetre’s a matrimonis concertats. Les relacions sexuals fora del matrimoni abans de l’amor romàntic no eren majoritàriament una decisió lliure sinó una imposició dels homes poderosos. Les atrocitats contra les dones, incloses les violacions, han sigut una trista realitat al llarg de la història, documentada en diversos contextos i períodes. El “*droit du seigneur*“, una pràctica feudal, atorgava als senyors el dret de pernada sobre les dones a la seua nit de casaments, exercint poder i opressió. Tot i això, l’amor romàntic va permetre als amants escapar d’esta opressió i viure en llibertat.

Este estudi desmentix els “mites de l’amor romàntic” a partir de l’anàlisi històrica de l’ideal de l’amor romàntic, mostrant la seua veritable naturalesa alliberadora i protectora. Estes claus ens permeten prendre decisions fonamentades a l’hora de rebutjar formacions que ataquen l’amor romàntic i ressalten la necessitat de crear als nostres centres educatius espais de diàleg que

aprofundisquen en l’ideal de l’amor romàntic a través del qual el nostre alumnat puga triar lliurement les relacions.

[Imatge: Freepik]